

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Církevní mateřská škola „Srdíčko“

Podpěrova 1879, 155 00 Praha 5 - Lužiny

Identifikátor školy: 600 000 249

Termín konání inspekce: 8. – 9. září 2003

Čj.:	01 2106/03-1505
Signatura:	oa5ax402

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek výchovně-vzdělávací práce církevní mateřské školy
- ❖ materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací práce církevní mateřské školy
- ❖ průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce v církevní mateřské škole

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem mateřské školy je Arcibiskupství pražské, se sídlem Hradčanské náměstí 16, 119 00, Praha 1. Právní forma je církev, náboženská společnost. Vzdělávacím programem církevní mateřské školy je „Školní kurikulum“, které zahrnuje kromě obecných vzdělávacích záměrů i cíle křesťanské výchovy. Děti jsou rozděleny do čtyř tříd, z nichž tři jsou věkově heterogenní, a jsou v nich začleněny i děti netříleté. Ve čtvrté třídě jsou děti pěti až sedmileté (čtyři mají odloženou povinnou školní docházku). Kapacita školy, uvedená v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, stanoví 130 zapsaných dětí a není při současném počtu (75) překračována. Většina zapsaných dětí bydlí v lokalitě Jihozápadního města, část dojíždí z jiných městských regionů.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI MATEŘSKÉ ŠKOLY

Pedagogický kolektiv tvoří sedm učitelek včetně ředitelky. Dvě učitelky nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, jedna z nich absolvovala studium na Vyšší odborné škole (dále jen VOŠ) ve Sv. Jáně p. Skalou, se zaměřením na náboženství. Toto zaměření je pro církevní mateřskou školu přínosem. Ředitelka má vysokoškolské vzdělání, obor předškolní pedagogika. Vzdělání většiny členek pedagogického sboru, dlouholetá praxe i osobní křesťanské přesvědčení všech učitelek umožňují naplňovat plánované cíle školního vzdělávacího programu.

Organizační řád školy stanoví obsazení tříd učitelkami, uvádí jejich dosažené vzdělání a delegované dílčí kompetence. Jejich rozsah je omezený převážně na vedení kroužků, péči o kabinety, mimoškolní akce a prezentaci školy na veřejnosti. Částečný podíl na řízení má určená učitelka, která zastupuje ředitelku v její nepřítomnosti. Nedostatkem je absence písemného rozpisu služeb (pouze ústní dohoda) i malá účast učitelek na řízení školy. Pedagogické rady slouží jako poradní orgán ředitelky převážně v organizačně-provozních záležitostech. Problémy vzdělávacího procesu ani metodická oblast nejsou v těchto jednáních průkazně zastoupeny. Předávání informací uvnitř školy je realizováno jednak formou již zmíněných porad, které jsou plánovány a uskutečňují se několikrát v roce, a dále prostřednictvím aktuálně svolávaných jednání, ze kterých jsou rovněž pořizovány zápisy. Těžištěm přenosu informací však je každodenní osobní kontakt ředitelky se všemi zaměstnanci i písemně zveřejňované zprávy na nástěnkách ve sborovně a na chodbě. Všechny formy kontaktů jsou účelné a pomáhají zajišťovat bezproblémový chod školy.

S předáváním informací je úzce spojen způsob vedení zaměstnanců. V celém kolektivu je zřetelná důvěra a dobré vztahy, které ředitelka svou osobností a spíše liberálním způsobem řízení podporuje. Rezervy existují v péči o nekvalifikované učitelky i v nevhodném zařazení jedné z nich do třídy s polodenním provozem, kde pracuje sama. Zejména v začátku školního

roku, kdy přicházejí nové děti včetně dětí dvou a půlletých, je její pozice velmi obtížná. Vedení těchto učitelek není zohledněno ani v hospitační a kontrolní činnosti ředitelky. Hospitace ředitelka plánuje ve velmi nízkém počtu, jejich vyhodnocení neobsahuje konkrétní závěry ani opatření. Kontrolní činnost není zobecnována a nevede ke zkvalitňování pedagogického procesu. Průkazně nebyl zjištěn ani přenos poznatků z dalšího vzdělávání učitelek. Učitelky se účastní vzdělávacích akcí zaměřených směrem k profilaci školy (rodinná výchova, akce pořádané VOŠ ve Sv. Jánů apod.)

Evaluační proces je částečně nastíněn v hodnocení školního roku, které učitelky zpracovávají jako podklad pro výroční zprávu. Ve vedení rozborů ředitelka prokázala schopnost odborného vhledu do realizovaných vzdělávacích činností učitelek, část učitelek rovněž dokázala přistoupit k sebehodnocení objektivně. Zastaralý způsob plánování vzdělávacího procesu zatím učitelky dostatečně nevede k funkčnímu sebehodnocení (hodnotí děti, nikoliv sebe).

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti mají dobrou úroveň.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI MATEŘSKÉ ŠKOLY

Církevní mateřská škola je umístěna v účelovém zařízení uprostřed sídlištní zástavby. Typizovaná stavba skýtá dostatek prostor pro hry a činnosti dětí i k ukládání pomůcek. Výhodou stavby jsou i vhodné pracovní podmínky (zázemí) pro pedagogické a ostatní zaměstnance školy. Jednotlivá oddělení využívají vždy třídu a dvě na sebe navazující herny, vlastní sociální zařízení a šatnu pro děti. Prostorové uspořádání umožňuje dětem ponechávat rozehrané hry a možnost vracet se k nim v průběhu dne. Místnosti jsou zařízeny starším, účelovým nábytkem, doposud funkčním, nově zakoupeny jsou jednotlivé prvky v hracích koutcích. Velikost sedacího nábytku odpovídá vzrůstu dětí. K pohybovému a rekreačnímu vyžití dětem slouží přilehlá školní zahrada, vybavená pískovišti pro jednotlivá oddělení, kovovými i dřevěnými herními prvky. Množství hraček pro venkovní hry je dostatečné. Zahradu mateřská škola využívá celoročně.

Vybavení hračkami odpovídá počtu dětí, jeho obměna probíhá dle finančních možností školy. Motivačním prvkem pro hry dětí jsou otevřené kontejnery, ve kterých jsou některé hračky umístěny. Členěný prostor s hracími koutky je určen k rozvíjení námětových her. Starší obrazový materiál je doplňován novějšími pomůckami, podporujícími aktivizační formy učení. Sportovní nářadí a náčiní je umístěno ve všech třídách rovnoměrně, centrálně je soustředěn materiál pro výtvarné a pracovní činnosti. Množství dětských knih, doplňované novými tituly, odpovídá potřebám dětí, učitelkám a rodičům je k dispozici odborná knihovna. Audiovizuální technika na třídách je funkční a učitelky ji podle potřeby využívají.

Kontroly zaměřené k využívání materiálních zdrojů ředitelka provádí spíše orientačně. Dokupování pomůcek a hraček je realizováno po dohodě s učitelkami. Rodiče mají možnost zapůjčení odborné literatury.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti dosahují velmi dobré úrovně.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI

Realizace vzdělávacího programu

Školní kurikulum respektuje oblasti připravovaného rámcového programu pro předškolní vzdělávání. Jeho součástí je i plán cílů křesťanské výchovy, nazvaný „Učíme se hodnotám“, který volí formy každodenního využívání příležitostí i cíleně realizované katecheze.

Podkladem pro vytvoření kurikula byla současná odborná i populárně vědecká literatura včetně publikací s náboženskou tematikou (Děti se ptají Boha, Dětská obrázková bible atd.) Roční kurikulum navrhuje i zařazování pravidelných rituálů v organizaci denních činností (raní kroužek, oslavy narozenin, přijímání a vítání nových dětí apod.) i školních tradic (společná setkání rodičů a učitelek, zahajování školního roku na zahradě a další společné akce).

Třídní vzdělávací programy jsou zpracovány s důrazem na plnění úkolů ve výchovných složkách. Toto pojetí neodpovídá moderním požadavkům na plánování a je v částečném rozporu s pojetím školního kurikula. Obsah třídních plánů je příliš náročný vzhledem ke stávajícím věkovým skupinám i k začátku školního roku. Pozitivním faktorem je však to, že si učitelky uvědomují, že nemusí splnit všechny stanovené cíle a dokážou program obměňovat. Přílohou třídních plánů jsou konkrétní témata náboženství. Nedostatkem je nízká frekvence stanovených pedagogických záměrů v oblasti spontánních aktivit, především her.

Vzdělávací program je v souladu s obecnými cíli předškolní pedagogiky.

Mateřská škola vede povinnou dokumentaci na předepsaných tiskopisech, při kontrole však byly shledány nedostatky v úplnosti evidence dětí. Zápisy v přehledech výchovné práce jsou v některých dnech málo průkazné, s nízkou vypovídající hodnotou. Malá pozornost je věnována další dílčí dokumentaci. Chybí písemné podklady pedagogických záznamů o dětech a písemně zpracované plány individuálního rozvoje u dětí s odloženou povinnou školní docházkou.

Povinná dokumentace je vedena, v dílčí dokumentaci byly shledány nedostatky.

Organizace vzdělávací činnosti je vedena v tradičním stylu. Poměr mezi spontánními a řízenými činnostmi je v rozvrhu vyvážený, v realizaci však převažují činnosti řízené nad spontánními s důrazem na výkony dětí a splnění stanovených cílů. Volba tradičních forem a metod práce některými učitelkami nevytváří prostor pro prožitkové učení s využitím aktivizačních forem. Uvolnění režimu spočívá v akceptování pozdějšího scházení dětí a v přemístění ranního cvičení před odchodem na pobyt venku. Učitelky dokážou reagovat více na potřeby dětí, v přístupu převažuje důraz na upevňování volných vlastností a uvědomování si hodnot, méně se některým učitelkám daří snížit dominantní vedení dětí a vytvořit větší prostor pro sebeuplatnění dětí. Nabídka dalších aktivit vychází ze zájmu dětí i rodičů. Partnerská spolupráce s rodiči dětí je pojata neformálně. Rodiče mají možnost vstupovat do tříd a od učitelek získávají adekvátní množství informací o dětech. Většina informací je předávána ústní formou, pokyny vztahující se k organizaci chodu školy jsou průběžně vyvěšovány v šatnách dětí. Vedení školy rodičům poskytuje poradenskou službu v otázkách odkladu povinné školní docházky dětí a zprostředkovává jim konzultace s psychologem.

Organizace výchovně-vzdělávací činnosti neodpovídá specifickým cílům předškolního vzdělávání ve všech oblastech (nevyvážený časový poměr mezi spontánními a řízenými činnostmi, převaha verbálních projevů učitelek). Informační systém vůči rodičům je funkční.

Naplňování vzdělávacího kurikula je věnována ze strany ředitelky nedostatečná pozornost. Tvorbou třídních programů se průkazně žádná porada nezabývala. V plánování jsou nedostatky v oblasti stanovení cílů pro všechny části chodu mateřské školy, kontrolní činnost žádné části není písemně připravována ani realizována.

Systém kontroly plnění školního programu není dostatečně účinný.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce

Vzdělávací proces je učitelkami realizován s oporou o vytvořené třídní plány, organizace činností je převážně tradičně vedena a vychází z dlouholetých zkušeností učitelek. Z těchto důvodů je zřejmé setrvávání na osvědčených postupech a metodách ve vedení pedagogického procesu s důrazem na bezpečnost a kázeň dětí. Absence inovativních metod je viditelná především u učitelky bez pedagogické a odborné způsobilosti, kde je situace ještě ztížena zařazením nových netříletých dětí. Naopak naplňování cílů křesťanské výchovy je u všech učitelek pozitivní, což je ovlivněno zejména jejich vlastním přesvědčením a postojem k tématu. Výrazným kladem jsou i hudební dovednosti všech hospitovaných učitelek včetně učitelky bez OPZ.

Spontánní činnosti probíhaly ve všech třídách v průběhu scházení dětí. Jejich úroveň byla různá a byla ovlivněna způsobem motivace dětí. Zatímco ve třídě předškoláků se většina dětí shromáždila kolem učitelky a byla získána k pracovní-výtvarné činnosti, takže aktivní spontánní činnost vlastně neprobíhala, nejmladší děti i děti v dalších dvou třídách byly motivovány nabídkou či hrou kamarádů. Dětem byla dána možnost seberealizace ve výběru hraček i hry, k omezování docházelo pouze v případě bezpečnosti. Zatím s ohledem na začátek školního roku byly učitelky spíše v roli přihlížejících, výrazně partnerská role nebyla zaznamenána. Pozitivem je zohledňování vzájemného respektování a tolerance v průběhu her i při dalších činnostech. Málo bylo učitelkami využíváno adresné hodnocení dětí, ať již v průběhu či závěru her. Prostor pro rozvoj her je časově omezen do svačiny, možnost pokračování ve hře nebyla dětem nabídnuta. Atmosféra ve všech třídách však byla příznivá, učitelky měly k dětem laskavý a empatický přístup.

Úroveň spontánních výchovně-vzdělávacích činností je velmi dobrá.

Řízené činnosti ve dvou třídách vycházely přirozeně z námětu, který již byl nastíněn při hrách. Ve třídě předškoláků se učitelka zaměřila na rozvoj a podporu kamarádských vztahů, zařadila na toto téma hry již v průběhu cvičení a pokračovala i po svačině ranním kroužkem. Hlavními metodami byl rozhovor, vyprávění, četba, zpěv s doprovodem klavíru. Pohybové činnosti měly potřebný spád, byly pro děti zajímavé a splnily svůj účel. Děti byly přirozeně aktivní, měly možnost projevit své schopnosti a samostatnost. Činnost, která probíhala v ranním kroužku byla zajímavě navozená, ale učitelka nedokázala zájmu dětí dostatečně využít a umožnit jim vlastní mluvní zapojení a skutečnou aktivitu (přesto, že děti chtěly sdělit své zážitky). Převaha jejího verbálního projevu byla i v další části, děti mohly být částečně aktivní až po skončení poslechu čteného příběhu. Učitelce tak chyběla zpětná vazba, zvolené metody děti tlumily ve spontánním projevu. Celý blok činností po svačině byl pro děti spíše statický a tím, že nemohly dostatečně sdělit své dojmy či vlastní zážitky, nesplnil zcela svůj účel.

Ve třídě nejmladších dětí učitelka volila četbu pohádky, kterou většina dětí dobře znala. Téma bylo vybráno vhodně s ohledem k věkovému složení dětí. Nedostatkem byla volba metod, která byla postavená na převaze verbálního projevu učitelky, nikoliv na aktivizaci dětí. Samotná četba děti nezaujala (některé děti již byly schopné pohádku samy vyprávět), k oživení a aktivitě došlo až v další části, kdy učitelka pohádku zazpívala za doprovodu kytary. Skutečný prožitek pak nastal tehdy, když děti vytvářely doprovod písně hrou na skořápky a při tanečním

a rytmickém pohybu. Následující činností bylo procvičení formou pohybové hry, ve které učitelka vytvořila humornou a vtipnou atmosféru. Frontální organizace nebyla v této věkové skupině optimální, děti neměly možnost v plné míře uspokojovat své individuální potřeby (chyběla možnost volby jiné činnosti). Pozitivní byl podporující vztah učitelky k dětem a její laskavý přístup. Ve smíšené třídě učitelka navázala na ranní hry s dopravní tematikou. Učitelka vycházela ze zkušeností dětí a z předcházející činnosti. Tělesná výchova splnila očekávaný účinek. Děti byly po celou dobu cvičení aktivní, zařazené cviky odpovídaly jejich možnostem. Vhodný byl přístup učitelky k novému dítěti, kterému byla dána možnost výběru. Učitelka měla o dětech přehled, dbala na správné provádění cviků a citlivě je hodnotila. Vhodně zvolená pohybová hra v závěru cvičení byla spojena s prožitkem a děti uspokojila. Naproti tomu v grafomotorickém cvičení převažoval dominantní přístup učitelky s důrazem na výsledek. Zvolená forma snižovala aktivitu a zájem dětí. Radostná atmosféra se podařila navodit učitelce ve třídě mladších dětí, která ke vzbuzení zájmu o hudební činnosti využila vhodným způsobem maňáška. Rovnoměrné rozložení pěveckých a hudebně-pohybových činností odpovídalo schopnostem dětí a bylo spojeno s prožitkem.

Úroveň řízených výchovně-vzdělávacích činností je dobrá.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Pohybové dovednosti předškoláků jsou systematicky rozvíjeny, je cíleně podporována orientace dětí v prostoru, reakce na změny rytmu, samostatnost při změnách směru apod. Důraz je kladen i na sebeobslužné schopnosti dětí, hygiena je prováděna individuálně, dle potřeb dětí. Rovněž při přípravě stolování jsou starší děti samostatné. Prioritou jsou zdvořilostní návyky a výchova tolerance a vzájemného respektu, děti v tomto ohledu přijímají podněty ze strany učitelek s přirozeným respektem. Pro rozvoj komunikace je dětem dán větší prostor v rámci spontánních činností, při řízených je dominantnější učitelka. Fantazie dětí je rozvíjena především formou hudebních a výtvarných aktivit, výtvarné práce mají estetickou i technickou úroveň přiměřenou věku dětí.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací činnosti mají dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Údaje uvedené v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jsou v souladu s údaji ve zřizovací listině.
- Církevní mateřská škola se účastní aktivit pořádaných farností sv. Prokopa, ředitelka je členkou farní rady farnosti Stodůlky. Aktivní účastí na „Pražské Mateřince“ škola prezentuje své výsledky především ve sborovém zpěvu dětí.
- Škola organizuje kroužky jednak v průběhu denních činností, které vedou učitelky (výtvarný, hudební, dramatický), jednak zajišťované lektory (logopedie, výuka Aj). Děti dojíždějí na předplavecký výcvik, dle zájmu rodičů pořádají výjezdy do škol v přírodě. Přirozenou nabídkou církevní mateřské školy je náboženství.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 12063/96-60-11, ze dne 16. května 1996
2. Protokol o provedení změny čj. Sine/2001-21, ze dne 10.května 2001
3. Zřizovací listina ze dne 22. března 1996, čj. 1518/93 a dodatek ze dne 28.listopadu 1995, čj. 4002/95
4. Dohoda o počtu tříd a počtu dětí na školní rok 2003/04
5. Evidenční listy dětí ve školním roce 2003/04
6. Evidence docházky pro školní rok 2003/04
7. Přehled výchovné práce
8. Organizační řád, Vnitřní řád školy, rozdělení kompetencí
9. Školní vzdělávací kurikulum, třídní plány na školní rok 2003/04
10. Zápisy z pedagogických porad a hospitací ve školním roce 2002/03 a 2003/04
11. Personální dokumentace současného pedagogického sboru

ZÁVĚR

Kladem personálního složení pedagogického kolektivu je společné ideové zaměření učitelek, laskavý přístup k dětem i důslednost v naplňování křesťanských cílů výchovy. Nedostatky vyplývají z obsazení tříd, nedůsledného vedení nekvalifikovaných učitelek a z neúčinné kontroly realizace pedagogického procesu.

Vybavení mateřské školy umožňuje plnit plánované záměry. Pro realizaci spontánních činností má škola velmi dobré prostorové podmínky i dostatek hraček a pomůcek. Podnětné je především využívání hudebních nástrojů, méně již je sledováno využívání dalších materiálních zdrojů z kabinetů.

Plánování i organizace výchovně-vzdělávacích činností se řídí zpracovaným rozpisem denních aktivit. Čas pro spontánní činnosti i nabídka odpovídá potřebám dětí, role učitelek je však zatím většinou postavena na pozorování a dohlížení na bezpečnost dětí. Realizace řízených činností je většinou organizována didaktickými metodami, možnost seberealizace dětí a jejich emoční zapojení do činnosti není zcela vyváženo.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Stanislava Vandová	Vandová v.r.
Členové týmu	Mgr. Libuše Tláskalová	Tláskalová v.r.
	Šárka Snížková	

V Praze dne 26. září 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 1. října 2003

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
--	---------------

Mgr. Simona Kalcovská	Kalcovská v.r.
-----------------------	----------------

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI Arabská 683, 160 00 Praha 6 – Vokovice. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání	Podpis příjemce nebo čj.
---------	------------------------	--------------------------

	inspekční zprávy	jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy – MHMP – odbor školství	2003-10-20	01 2106/03-1505
Zřizovatel – Arcibiskupství pražské Hradčanské náměstí 16, 119 02 Praha 1	2003-10-20	01 2106/03-1505

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány

